

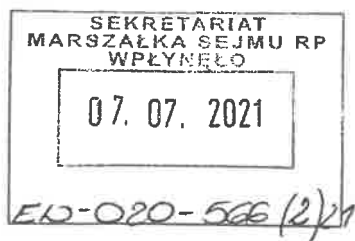

Do druku nr 1344

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

KRZYSZTOF PIETRASZKIEWICZ

PREZES

Warszawa, dnia 6 lipca 2021 r.

**Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej**

dot. druku sejmowego 1344

Szanowna Pani Marszałek,

w związku z wniesieniem do Sejmu w dniu 28 czerwca br. *projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz ustawy – Kodeks postępowania cywilnego („Projekt”)*, poniżej uprzejmie przekazuję uwagi Związku Banków Polskich.

Projekt przewiduje m.in. zmianę definicji wyzysku poprzez dodanie przesłanki „braku dostatecznego rozeznania” do katalogu przesłanek, których zaistnienie pozwala ocenić sytuację jako wyzysk. Projekt wprowadza także domniemanie, że jeśli wartość świadczenia jednej ze stron przewyższa co najmniej wartość świadczenia drugiej strony dwukrotnie, to domniemywa się, że przewyższa je w stopniu rażącym oraz wprowadza dłuższy niż obecnie termin na skorzystanie z uprawnień strony powołującej się na wyzysk.

Niestety, wszystkie ww. propozycje zmian należy ocenić negatywnie. Za szczególnie niepokojące należy uznać zwłaszcza wprowadzenie łatwej możliwości wzruszania zawartych umów, co stwarza pole do nadużyć nieuczciwym kontrahentom, którzy będą wykorzystywać te przepisy by unikać realizacji zawartych umów i spłacania swych zobowiązań. Takie rozwiązania uderzają w słuszne interesy wierzycieli, destruktywnie wpływają na pewność obrotu gospodarczego oraz podważają zasadę dotrzymywania umów (*pacta sunt servanda*).

Należy podkreślić, że instytucja wyzysku winna być stosowana wyłącznie w przypadkach wyjątkowych, gdyż jej istota sprowadza się do zakwestionowania treści zawartej umowy, co pozostaje w sprzeczności z zasadą dotrzymywania umów (*pacta sunt servanda*).

Projektowana zmiana zakładająca dodanie przesłanki „braku dostatecznego rozeznania drugiej strony” do katalogu przesłanek, których zaistnienie pozwala ocenić sytuację jako stanowiącą wyzysk w rozumieniu prawa, może powodować wątpliwości oraz zróżnicowanie interpretacyjne. Przesłanka „braku dostatecznego rozeznania” jest przesłanką niezwykle oceną, niejednoznaczna i niedookreślona, stwarzająca pole do nadużycia instytucji wyzysku przez stronę zawartej umowy.

Zgodnie z internetowym słownikiem języka polskiego PWN (www.sjp.pwn.pl) pojęcie "rozeznanie" oznacza „orientację w jakiejś dziedzinie, rozróżnienie jednego od drugiego, rozpoznanie”, co może implikować wniosek, że na gruncie projektowanych zmian strona stosunku prawnego, zostaje zwolniona z obowiązku choćby wstępnego zapoznania się/zdobycia orientacyjnej wiedzy o danym przedmiocie umowy i skutkach jej zawarcia.

Z kolei wprowadzenie możliwości unieważnienia umowy stworzy pole do nadużyć we wszystkich (nie tylko wskazanych w uzasadnieniu) sferach stosunków gospodarczych i może pomóc nieuczciwym kontrahentom unikać realizacji zawartych umów. Również zmiana w zakresie uprawnień strony wyzyskanej nie znajduje wystarczającego uzasadnienia – obecna regulacja jest wystarczająca i odpowiednio skonstruowana.

Ponadto, ustalenie poziomu wzajemnych świadczeń wskazującego na zaistnienie wyzysku (co najmniej dwukrotność) nie jest niczym poparte i nie wiadomo w oparciu o jakie dane, czynniki, zostało przyjęte przez projektodawcę.

Za wadliwe należy uznać również zaproponowane w przepisie przerzucenie ciężaru dowodu. Skoro stroną inicjującą postępowanie w oparciu o przesłankę braku rozeznania ma być wyzyskany, to on winien udowodnić okoliczności braku rozeznania. Wskazany w uzasadnieniu argument, iż przerzucenie ciężaru dowodu na podmiot profesjonalny usprawni postępowanie, trudno uznać za merytoryczny.

Rezygnację z dwuletniego terminu zawitego (wygaśnięcia uprawnień), na rzecz dłuższego terminu przedawnienia na zasadach ogólnych należy ocenić negatywnie. W związku z tym, że środki ochrony i roszczenia przysługujące stronie, która uważa się za wyzyskiwaną, są dość daleko idące, w tym prowadzące do unieważnienia umowy. Stan niepewności i możliwość podważenia umowy nie powinien trwać nadmiernie długo.

Jak już wskazano powyżej, wprowadzenie projektowanych zmian w instytucji wyzysku jest niezgodne z podstawowymi zasadami prawa (*pacta sunt servanda*). Ingerencja w istniejący stan prawny może doprowadzić do zakłócenia obrotu gospodarczego. Przepisy prawa nie powinny zwalniać konsumentów z należytej staranności i czytania umów ze zrozumieniem.

W tym miejscu pragnę dodać, że Związek Banków Polskich we współpracy z Fundacją Warszawski Instytut Bankowości oraz całym sektorem bankowym podejmuje szereg działań edukacyjnych, które mają służyć zwiększeniu świadomości finansowej Polaków. Szczegółowe informacje co do zrealizowanych programów edukacyjnych znajdują się w załączniku do niniejszego pisma.

Poza zmianami odnoszącymi się do instytucji wyzysku, Projekt ma znowelizować również przepisy o przedawnieniu roszczeń. W 2018 r. w wyniku nowelizacji kodeksu cywilnego uległ skróceniu podstawowy termin przedawnienia roszczeń majątkowych; wprowadzono również zasadę, że po upływie przedawnienia nie można domagać się przedawnienia roszczeń przeciwko konsumentom. Z kolei opiniowany Projekt ustawy przewiduje nowe ograniczenia w zakresie dochodzenia roszczeń, gdyż wszczęcie mediacji nie będzie skutkowało już przerwaniem biegu przedawnienia, a jego zawieszeniem. Należy podkreślić, że zmiany w zakresie dochodzenia roszczeń mogą powodować, że wierzyciele będą rezygnować z możliwości polubownego porozumienia się z klientami co do rozwiązania problemu

niespłaconego przez nich, wymagalnego zadłużenia, gdyż będą zmuszeni do bezzwłocznego podjęcia działań, które jednoznacznie przerwą bieg przedawnienia ich roszczeń. Osłabienie atrakcyjności rozwiązywania sporów na drodze polubownej może wpłynąć negatywnie na sprawność funkcjonowania wymiar sprawiedliwości z uwagi na napływ kolejnych spraw i w konsekwencji wydłużenie procesów sądowych.

Wyrażam nadzieję, że przedstawione uwagi okażą się pomocne i przyczynią się do wypracowania jak najlepszych rozwiązań.

z wyrazami szacunku
inf.

Załącznik:

1. Przykłady inicjatyw edukacyjnych realizowanych przez Związek Banków Polskich i Fundację Warszawski Instytut Bankowości

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

Warszawa, 5 lipca 2021 r.

Przykłady inicjatyw edukacyjnych realizowanych przez Związek Banków Polskich i Fundację Warszawski Instytut Bankowości

Od ponad 5 lat jakość i skala działań edukacyjnych prowadzonych w ramach Programu „Bankowcy dla Edukacji”, zainicjowanego wspólnie przez Związek Banków Polskich i sektor bankowy opiera się na inspirowaniu, włączaniu i integrowaniu działań wielu środowisk zgodnie z zasadą – „współpraca warunkiem skuteczności”. To szczególny rodzaj partnerstwa publiczno-prywatnego. Uczestniczą w nich zarówno instytucje publiczne, jednostki samorządu terytorialnego, placówki oświatowe czy uczelnie, jak i sektor finansowy, organizacje pozarządowe i media. Dzięki temu, działania te mają wymiar międzynarodowy, ogólnokrajowy, środowiskowy, regionalny, a nawet lokalny.

#5 lat
BdE

EFEKTY

PROGRAM BDE W LICZBACH

	2 mln	liczba wizerunków studentów i absolwentów
	17 tys.	newsów i relacji
	1 tys.	bankowców zaangażowanych w edukację
	81 tys.	iniciatyw wyrażonych
	7 tys.	prezentacji i wystąpień
	400	kontaktów
	200	banków i firm partnerskich

PROGRAM BDE W MEDIACH

5 tys.	publikacji w prasie drukowanej, internetowej oraz radio i telewizji
200	postów i relacji na portalach społecznościowych
40	edycji raportów, porańników i dań do opinii społecznej
100	filmów i materiałów wideo

NAGRODY I WYRÓŻNIENIA

2020	Wyróżnienie Ministerstwa Cyfryzacji i NASK za projekt kampanii edukacyjnej „Seniorze – spotkajmy się w sieci!”
2019	tytuł „Teraz Polska” w kategorii „Usługi”
2019	Wyróżnienie specjalne „Best Digital” przyznane przez Europejską Federację Bankową
2017	tytuł „Pro Juventute” w kategorii „Przedsiębiorca i Projekt Edukacyjny” przyznana przez Parlament Studentów RP

W ostatnich kilkunastu miesiącach pomimo szczególnych okoliczności, w którym główni odbiorcy naszych działań edukacyjnych zmuszeni zostali do całkowitej zmiany formuły działalności (szkoły, uczelnie, uniwersytety trzeciego wieku), dzięki zaangażowaniu zespołu WIB i partnerów, udało się zrealizować wszystkie planowane, a nawet utworzyć nowe elementy działalności edukacyjno-informacyjnej realizowanej przez WIB w porozumieniu z sektorem bankowym w Polsce.

ODBIORCY

Ogólnopolskie programy i projekty edukacyjne WIB adresowane do różnych grup docelowych polskiego społeczeństwa, ugruntowały swoją pozycję, poszerzyły skalę dotarcia oraz uzyskały pozytywne opinie uczestników, partnerów i innych interesariuszy. Należy podkreślić, że dzięki wypracowanym relacjom, a także sprawności zarządzania działaniami oraz dostępnymi narzędziami, efektywność projektów została utrzymana również po wprowadzeniu w kraju lockdownu spowodowanego pandemią COVID-19. Od połowy marca do końca grudnia 2020 r. udało się bezpośrednio zaangażować do różnych aktywności ponad 250 000 uczestników.

W 2020 r. działalność edukacyjna WIB i wysoka ocena realizowanych projektów została również po raz kolejny doceniona przez otoczenie społeczno-gospodarcze. Tym razem, WIB zajęły 2. miejsce w konkursie organizowanym przez Ministerstwo Cyfryzacji i Państwowy Instytut Badawczy NASK w ramach akcji „e-Polak potrafi” na najlepszy projekt kampanii edukacyjnej na temat bezpieczeństwa w sieci.

Działania edukacyjne w 2020 realizowane były w ramach:

- Programu „Bankowcy dla Edukacji”, w tym m.in.

- Projektu Bakcyl – dzieci i młodzież
- Projektu „Aktywny Student” – studenci
- Projektu „FinSim – Liga Akademicka” – studenci
- Projektu Ogólnopolskiego Forum Mediów Akademickich – studenci
- Projektu „Aktywny Senior” – seniorzy
- Projektu „Bezpieczeństwo w Cyberprzestrzeni” Kampanii „Warto Bezgotówkowo”

I. DZIAŁANIA CENTRALNE - WSPÓŁPRACA Z INSTYTUCJAMI PUBLICZNYMI I SEKTOROWYMI

- 1) Kongres Edukacji Finansowej i Przedsiębiorczości
- 2) Udział w pracach zespołu roboczego Ministerstwa Finansów ds. działań edukacyjnych w zakresie funkcjonowania rynku finansowego oraz zespołu ds. edukacji w Ministerstwie Cyfryzacji
- 3) Badanie „Poziom wiedzy finansowej Polaków”

II. DZIAŁANIA DLA UCZNIÓW - WSPÓŁPRACA ZE SZKOŁAMI

Działania dla dzieci i młodzieży, w których WIB był organizatorem lub współorganizatorem realizowane w roku 2020 objęły łącznie 5500 szkół i ponad 340 tys. uczestników.

- 1) Program Bankowcy Dla Edukacji Finansowej Dzieci I Młodzieży Bakcyl
- 2) Konkursy
 - a) Europejski Quiz Finansowy
 - b) Konkurs „Milion na Bank”
 - c) Konkurs Score Hunter
 - d) Szkolna Internetowa Gra Giełdowa
- 3) Projekty realizowane we współpracy z Fundacją Młodzieżowej Przedsiębiorczości
 - a) Od grosika do złotówki
 - b) Ekonomia na co dzień

III. DZIAŁANIA DLA STUDENTÓW - WSPÓŁPRACA Z UCZELNIAMI

- 1) Projekt „Aktywny Student”
- 2) Finsim – Liga Akademicka (d. BANRISK)
- 3) Ogólnopolskie Forum Mediów Akademickich

IV. DZIAŁANIA DLA SENIORÓW – WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI SENIORALNYMI

- 1) Projekt „Aktywny Senior”

V. DZIAŁANIA INNE – PROJEKTY I KAMPANIE INFORMACYJNO-EDUKACYJNE

- 1) Projekt „Bezpieczeństwo w Cyberprzestrzeni”
- 2) Kampania informacyjno-edukacyjna „Warto Bezgotówkowo”
- 3) Filmowa kampania edukacyjna z zakresu cyberbezpieczeństwa
- 4) Działania medialne
- 5) Projekt „Aktywny Samorząd” – współpraca z mediami samorządowymi